

بهداشت مادر و کودک و خانواده

شامل مسائل جمعیتی ، مامایی جامعه ، بهداشت روانی ، تنظیم خانواده ، مدیریت و آموزش بهداشت ، گروههای آسیب پذیر و توان بخش

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نوزادان، بارداری و زایمان و اصول خدمات بهداشتی جامعه، تغذیه درمانی ۲

کد درس: ۱۷

هدف:

۱. کاربرد یافته های علمی در مورد بهداشت قبل از ازدواج - بهداشت نسل - دوران - بارداری - حین زایمان - بعد از زایمان - تنظیم خانواده - بهداشت نوزاد - کودک سالم و آسیب پذیر در ارائه خدمات بهداشتی در جهت کمک به تامین بهداشت و سلامت جسمی ، روانی ، اجتماعی مادر و کودک ، خانواده و جامعه
۲. تشخیص چگونگی رشد و تکامل نوزاد، کودک و پایش آن و کمک به کودکان دچار اختلال رشد و تغذیه
۳. آگاهی و مهارت لازم برای معاینه نوزادان، کودکان، مادران و توان توجیه فلسفه و نقش این معاینات در تشخیص و تفهیم اهمیت این معاینات به رده های پایین تر، مادران و خانواده.
۴. شناخت مادران، نوزادان و کودکان نیازمند به مراقبت های ویژه و ارجاع آنها به مراکز درمانی زیربند و پیگیری این موارد
۵. کسب اطلاعات کامل در زمینه تازه های از بهداشت و تنظیم خانواده مهارت در اجرا و تجویز روش های مختلف علمی در برنامه ریزی و اجرای روشهای مختلف پیشگیری از حاملگی ناخواسته
۶. آشنایی با امور جمعیتی و شاخص های بهداشتی مربوطه
۷. انجام مشاوره با زنان و مادران باردار و شوهردار و خانواده در زمینه های ازدواج، آمادگی برای پدر و مادر شدن، بهداشت دوران بارداری، دوران زایمان و بعد از آن تنظیم خانواده، بهداشت و تغذیه کودک، آمادگی برای دوران یائسگی .
۸. تشخیص نیازها و اولویتهای ، برنامه ریزی بر اساس فرآیند آموزش بهداشت ، مدیریت ، گرداندگی و اجزا و پیگیری برنامه های بهداشتی بصورت انفرادی یا گروهی بمنظور ، آموزش ب مادر و افراد خانواده و جامعه
۹. آشنایی با مامایی جامعه نگر و ارزیابی جامعه و کشف مشکلات سیستم بهداشتی و جامعه و حل آن ، برقرار ارتباط صحیح با همکاران تیم بهداشتی و کار گروهی و ارتباط با مردم

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

۱- **یادآوری آنچه در کاردانی تدریس شده شامل بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده (۱۲ ساعت)**

الف) مروری بر PHC و MCH و اجزای آن و بهداشت و تغذیه مادری و دوران بارداری و مسائل جدید در این زمینه ها

ب) مروری بر بهداشت و تغذیه نوزادان و کودکان در سنین مختلف و واکسیناسیون و مسائل جدید در این زمینه ها

ج) مروری بر بهداشت تنظیم خانواده و روشهای مختلف آن و مسائل جدید در این زمینه

۲- **آموزش بهداشت و مدیریت بهداشتی (۶ ساعت)**

- مروری بر اهداف ، فلسفه ، مبانی و اصول آموزش بهداشت و انواع روشها و فرآیند آن

- فرآیند آموزش بهداشت برای اجرای يك برنامه آموزش بهداشت جهت زنان باردار در مورد مراقبتهای دوران بارداری ، اجرای برنامه بصورت انفرادی یا گروهی (در منزل و یا در مرکز بهداشتی)
- فرآیند آموزش به يك مادر مثل مراقبت از نوزاد و شیرخوار (نحوه برقراری ارتباط صحیح با مادر ، نحوه جمع آوری اطلاعات ، تشخیص نیازها و اولویتها ، تصمیم گیری در مورد نحوه بکاربردن روش آموزش صحیح ، تمرین عملی توسط مادر ، ارزشیابی)
- فرآیند آموزش به خانواده و جامعه و برنامه ریزی يك نمونه برنامه برای خانواده یا جامعه مثل فوق
- نحوه مدیریت و گرداندگی برنامه های بهداشتی
- نقش مدیریت در برنامه ریزی و اجرای برنامه های بهداشتی
- ارزشیابی و پیگیری برنامه های بهداشتی

۳- مشاوره و نقش ماما بعنوان مشاوره (۴ ساعت)

- مختصر مقدمه ای از ارتباطات با افراد در جامعه و نحوه و انواع آن
- مشاوره : تعریف ، انواع ، مراحل و کیفیت ، تاثیر و نقش آن در برقرار ارتباط و آموزش بهداشتی
- انواع مشاوره بهداشتی و درمانی و نقش ماما بعنوان مشاور و انواع مشاوره توسط ماما
- فرآیند مشاوره ماما در موارد زیر : (با زن و شوهر و خانواده)
- مشاوره ازدواج ، مشاوره بلوغ و مسائل نوجوانی ، مشاهده ازدواج و برای آماده کردن افراد برای پدر و مادر شدن ، مشاوره در دوران بارداری و مسائل آن ، مشاوره در بعد از زایمان و مسائل آن ، مشاوره جهت آماده کردن زن برای یائسگی و مسائل بعد از آن ، مشاوره در نازایی و کمک و آمادگی برای زن و شوهر و خانواده مشاوره ژنتیک ، مشاوره با مادر و خانواده ای که داری فرد معلول و عقب مانده ... است

۴- بهداشت گروههای آسیب پذیر و توان بخشی (۴ ساعت)

- تعریف و تقسیم بندی و گروههای آسیب پذیر
- نقش ماما بعنوان مشاوره و آموزش دهنده به مادر و خانواده در مورد گروههای آسیب پذیر
- بهداشت گروههای آسیب پذیر شامل :
- * بهداشت مادران و نوزادان و کودکان (که در عنوان ۱ این درس آورده شده است لازم به تکرار نیست)
- * بهداشت سالمندان (روحي و جسمی و تغذیه ای)
- * بهداشت معلولین و عقب افتاده ها – توان بخشی و انواع آن
- * بهداشت روانی در افراد دچار مشکل روحی و روانی

۵-مامایی جامعه نگر و ارزیابی جامعه (به شکل کارگاه آموزشی که کار عملی آن در واحد کار آموزی در عرصه ارائه خواهد شد) (۱۰ ساعت)

- تعریف آموزش پزشکی و مامایی جامعه نگر ، ارکان ، کیفیت ، اهداف و فواید آن – اهداف جهانی و اهداف کشوری
- اصول بازدید از جامعه و فیلد (بیمارستان و شبکه بهداشت (منازل و غیره)
- ارزیابی مشکلات فیلد و جامعه و فرآیند مشکل یابی و اولویت بندی مشکلات شامل :
- چگونگی گرفتن شرح حال ، فلسفه ، اقدامات برای تهیه و تنظیم و بررسی مشکلات جامعه و فیلدها پرونده های بهداشتی زنان و مادران و کودکان با توجه به نیازهای حقیقی مراجعہ کنندگان در حال سلامت و بر حسب بیماریهای مختلف و یا مسائل بهداشتی مختلف آنان
- چگونگی طراحی طرح تحقیقی برای بررسی مشکل و یا ارائه راه حل برای مشکل
- فرآیند طراحی طرح تحقیقی درمورد يك مشکل مشاهده شده در مادران یا کودکان در فیلد و ارائه گزارش و يك طرح کتبی (اجرای يك طرح و ارائه گزارش نهایی آن در واحد کارآموزی در عرصه انجام می شود)
- چگونگی ارزشیابی و پیگیری خدمات بهداشتی مادر و کودک و خانواده